

VERNIETIGEND RAPPORT

Het honderdzestig pagina's tellende enquêterapport is hard richting de voormalige beleidsbepalers van het handelshuis. Hieronder een aantal constatering van onderzoekers Hepkema en Scholtes over de gang van zaken bij VDM.

Over Den Drijver en consorten:

"Geen doorwrochte strategie", "uit niets blijkt dat het kapitaalbeleid op lange termijn is geanalyseerd", "sommige projecten stonden wel erg ver van de core-business van VDM af" en "een verstoorde verhouding tussen bestuur en commissarissen".

Over de plannen met Online Trader:

"Onderzoekers hebben nergens tekenen gezien of iets gehoord waaruit opgemaakt zou kunnen worden dat commissarissen belangstelling hadden voor de ontwikkeling van Online Trader noch de uitrol van het platform naar de retailmarkt (zonder een daarop afgestemd businessplan) noch de plotselinge stopzetting ervan in augustus 2008, terwijl de ontwikkeling van het platform toch een van de pijlers was waarop de overname van Curvalue in 2006 was gebaseerd."

Over de samenwerking met Avalon:

"VDM heeft geen operationeel en financieel onderzoek gedaan naar Avalon."

"Extra knellend in die optiek is dat van de lening van VDM aan Avalon een bedrag van 750 duizend euro is gebruikt om persoonlijke leningen van Kroon en gelieerde aandeelhouders (onder wie zijn twee zonen) van Digital Media Power [DIMP, overgenomen door Avalon, gelieerd aan Kroon en zonen, red.] af te betalen."

Over de samenwerking met GSFS:

"...de minderheidsbelangen in twee GSFS-vennootschappen zijn aangegaan op voor VDM ongunstige voorwaarden en hadden een aantal inherente belangentegenstrijdigheden."

"Gezien de bijdrage aan de winst die deze activiteiten in het eerste seizoen (januari tot juli 2008) al opleverden en de verliezen die elders binnen VDM werden geleden, is door het bestuur bewust het risico genomen van mogelijke reputatieschade die deze activiteiten konden opleveren."

"...onderzoekers hebben niet de indruk gekregen dat VDM controle had over de dividendarbitrage-activiteiten noch over de daarmee gepaard gaande risico's."

In de loop van 2007 richtte VDM zich met Online Trader niettemin ook op retailklanten en wilde Den Drijver gaan wedijveren met Binck en Alex. De onderzoekers zijn kritisch over deze ambitie: "De vraag kan worden gesteld welke markt er anno 2005 voor Online Trader over was. Een 'first mover' was het zeker niet," aldus Hepkema en Scholtes.

Toen er problemen ontstonden met het handelsplatform, bleef Online Trader naar buiten toe een van de belangrijkste pijlers waarop de winstgevende strategie van VDM moest worden gebouwd. Maar interne rapportages wezen toen al uit dat Online Trader 1 miljoen euro verlies per kwartaal leed, zonder zicht op structurele verbetering. Toch werd Online Trader niet direct stopgezet maar low profile doorgezet, omdat anders "de markt zou zien dat er bij VDM spra-

ke is van zwalkend beleid", zo meldt het besprekingsverslag waaruit de onderzoekers citeren. Pas in augustus 2008 trok VDM de stekker uit Online Trader. "Op zichzelf verstandig, maar veel te laat," aldus het onderzoeksrapport.

ZWABBEREN MET AVALON EN GSFS

Nog voordat Online Trader ten grave werd gedragen, probeerden Den Drijver en de inmiddels tot zijn adviseur benoemde Hans Kroon, die tot 1997 zelf ceo was van VDM, de ambities op de consumentenmarkt te redden. Met het mediabedrijfje Avalon, gelieerd aan een van Kroons zonen, wilde VDM een applicatie ontwikkelen waarmee in muziekwinkels kon worden gehandeld. Hans Kroon was op dat moment commissaris bij Avalon en was dat ook bij Curvalue

voordat VDM het overnam.

Voor de financiering kon Avalon bij VDM terecht. VDM verstrekke in 2008 een lening van 6 miljoen euro aan Avalon. Het geld werd echter niet geïnvesteerd, maar ten dele gebruikt om een lening van Kroon en diens zoon af te lossen. En Kroon bleek van twee walletjes te eten. Als VDM-adviseur kreeg hij 35.000 euro per maand en van Avalon kreeg hij 300.000 euro overgemaakt voor 'fundingwerkzaamheden'. "Een belangenverstrengeling die getuigt van weinig begrip van corporate-governancenormen," aldus onderzoekers.

Om het falen van Online Trader te maskeren, startte Den Drijver eind 2008 met iets geheel anders. Hij nam voor 43 miljoen euro een belang van 49 procent in GSFS. Dit Amsterdamse bedrijf is actief in dividendarbitrage, een activiteit met een hoog afbreukrisico die grenst aan crimineel gedrag. De essentie hiervan is dat via een complexe fiscale truc de dividendbelasting op een bepaald aandeel twee keer wordt teruggevorderd. Daardoor betaalt de fiscus, zonder het te weten, het rendement op de transactie. Doordat Europese belastingdiensten kritischer zijn geworden op deze activiteit, was het lucratieve element er al snel af. In maart 2009 ging ook hier de stekker uit. Vanaf dat moment koerste VDM in enkele maanden op het faillissement af. ■

VEB VRAAGT VASTSTELLING WANBELEID

De VEB zal de Ondernemingskamer vragen wanbeleid uit te spreken over het beleid en de gang van zaken bij VDM. Het vernietigende onderzoeksrapport biedt daarvoor naar de mening van de VEB voldoende aanknopingspunten. Samen met ASR Nederland en een aantal andere aandeelhouders had de VEB begin 2010 om het onderzoek gevraagd.

Als de Ondernemingskamer oordeelt dat er inderdaad sprake is geweest van wanbeleid, kan dat een nieuwe stap zijn op weg naar genoegdoening voor gedupeerde VDM-aandeelhouders. Zo kunnen bijvoorbeeld voormalige bestuurders en commissarissen persoonlijk aansprakelijk worden gesteld.